

»Lahko smo boljši Slovenci, kot smo!«

Kardinal Rode Piše spomine in si upa misliti, da jih bo kdo z zanimanjem bral

Gost večera v skednju Škrabčeve domačije, kardinal Franc Rode, se nikdar ne oddalji od svojega prepoznavnega odločnega in neposrednega sloga komuniciranja, in tudi včeraj je postregel z nizom jasnih mnenj. Eno od njih je bilo: Lahko smo boljši Slovenci, kot smo!

IGOR BRATOŽ

Nekdanji ljubljanski nadškof in metropolit je na vprašanja moderatorke pogovora, zgodovinarke, publicistke in urednice Mance G. Renko, ki je spraševala po najrazličnejših temah, od kulture in zgodovine do njegovega dojemanja odnosa med vero in dvomom, odgovarjal sproščeno in razpoloženo.

Na vprašanje, kako bi se moral danes kristjan odzvati na begunce, ki iščejo varnost v Evropi, je Rode odgovoril, da sta najprej pomembni predvsem dve vprašanji. Prvo je, kako, da nikomur od beguncev ne pade na pamet, da bi se odpravil v bogate arabske emirate, zakaj jih ne vleče tja, ampak v Evropo? Drugo vprašanje, ki seveda mora biti dovoljeno, pa je še, ali je zdajšnji tok beguncev spontan ali na neki način celo organiziran z nekim namenom. Rode je navrgel, da je človeku v tiski seveda treba pomagati. Opozoril je, da papež Francišek ves čas govori o dolžni pomoči beguncem, a po njegovem mnenju je prva naloga svetovne politike, da naredi mir oziroma na Bližnjem vzhodu ustvari take razmere, da ljudem ne bi bilo treba bežati na varno drugam.

Dobrega mnenja o Argentincih nima

O svojem povojnem odhodu v Argentino je kardinal povedal, da je bila to povsem drugačna situacija: meseci po drugi svetovni vojni so dokazali, da so bili ljudje v smrtni nevarnosti, a ko so odhajali, so mislili, da odhajajo na varno le za nekaj tednov. In kakšno je bilo Rode-tovo begunstvo? »Človek se povsod privadi, a posebej dobrega mnenja o Argentincih nimam, dežela je lepa, folk pa je zanič.«

Pri tem je dodal, da je z domovino usodno povezan: »Rad imam Slovenijo, ki me ima rada, in Slovenijo, ki me sovraži. Nisem štel, katerih je več. Ko sem odhajal v Rim, je profesor Rebula napisal, da sem hotel pokazati Slovincem, kako si lahko drugačen Slovenec in drugačen kristjan. Res: lahko smo boljši Slovenci, kot smo, Slovenci smo lahko na boljši način!«

»Edina revolucija je revolucija srca«

Na moderatorkino vprašanje o revoluciji je predlagal premislek o zadnjih dveh velikih, francoski in ruski, od katerih je vsako spremljalo nasilje, veliko nasilja, tako da se je mogoče vprašati tudi, ali je revolucija res napredek. Po njej Francija nikoli ni bila prva velesila na svetu, čeprav je državljanom prinesla enakost, svobodo, bratstvo. Kako se končajo revolucije, se je vprašal Rode, in tudi odgovoril s prepričanjem, da se pravzaprav vsaka izrodi. »Edina revolucija je revolucija srca, človek se mora spremeniti v srcu, tako resnico je prinesel na svet Jezus. Mislim, da je to edina resnična revolucija.«

Je verujočim laže umreti?

Ko je beseda nanese na kulturo, je Rode povedal, da mu je veliko dala francoska literatura: »Baudelaire,

kako globok pogled v življenje, ki ga brez njega ne bi imel ... In kaj vse ti dajo Bach, Beethoven, Schubert ...« O slikarstvu niti ni hotel začeti govoriti, ker bi po njegovem mnenju trajalo predolgo.

Je verujočim laže umreti? Rode je omenil tesnobo, tesnobnost ter si priklical iz spomina besede pokojnega pesnika Daneta Zajca, ki mu je nekoč povedal, da je izgubil Boga in ga ne more najti, priti v stik z njim. Rode mu je odgovoril s Pascalovo mislijo, da je Boga tisti, ki ga išče, že našel.

O dvomu je kardinal povedal, da kristjan veruje v skrivnosti, ne v matematično jasne sklepe. Vero po njegovem lahko spremlja dvom, a je marsikaj odvisno od življenjske dobe. On je v mladih letih začel tuhtati, da Boga verjetno ni, kasneje si je rekel, da ga ne sme biti, počasi pa se je dvoma znebil.

»Težko razumem človeka, ki živi v totalnem ateizmu, a ga razumem. Vprašanje ateizma je vprašanje sodobne dobe.«

Je kardinal Rode naveličan pogovorov o cerkvi? Ko govori v imenu poslanstva, ki mu je predan, se seveda zaveda, da mora biti resen, a če govori v svojem imenu, je povedal z nasmehom, se lahko pošteno smeje tudi samemu sebi.

Ko je prišlo v pogovoru z Manco G. Renko na vrsto vprašanje o lepoti, je sogovornik povedal, da mu ta pomeni ogromno, in postregel z navadkom pesnika Balantiča: »Strašno me mučiš, lepota.« Pa je imel kdaj občutek, da se je moral zaradi svojega poklica lepoti odrekat? Na to je odgovoril: »Ah, kaj mi je bilo prizaneseno!« Če ne bi bil duhovnik, je še povedal številni publiki, bi bil morda profesor, najbrž pa pisatelj. Razkril je tudi, da piše spomine.

Kardinal Franc Rode kot gost v Škrabčevi domačiji ni razočaral: postregel je z nizom jasnih mnenj. FOTO JURE ERŽEN